

Markt- en prijsbeleid essentieel voor landbouwakkoord

Landbouwminister Piet Adema wil met alle stakeholders in de voedsel- en landbouwketen een landbouwakkoord sluiten. Dit akkoord moet duidelijkheid bieden voor boeren en burgers, voor de hele samenleving dus. In het akkoord moet helder worden waar we met de landbouw en voedselproductie in 2040 moeten staan. Hoeveel landbouw willen we hebben in Nederland en hoe moet die landbouw er uitzien. Het akkoord moet aangeven hoe we alle klimaat-, milieu- en natuuruitdagingen waar de landbouw voor staat het hoofd kunnen bieden. En daar bovenop moet dit akkoord vooral ook helderheid scheppen in hoe we als boeren een eerlijk inkomen kunnen verdienen.

De NAV pleit al een hele tijd voor een breed gedragen landbouwakkoord, dat een stip op de horizon zet waar de landbouw naar toe gaat werken. De visie zou vragen moeten beantwoorden als: hoe belangrijk vinden we in Nederland de voedselproductie? Welk belang heeft voedselzekerheid, zelfvoorziening? Op dit moment is ons land voor 56% zelfvoorzienend.

Voor de NAV is het belangrijkste uitgangspunt dat boeren een eerlijk inkomen uit de markt kunnen halen. De NAV is er van overtuigd, dat dit bij het huidige landbouwbeleid van Nederland en de EU onmogelijk is. Nederland is geen eiland, maar maakt deel uit van de Europese interne markt. Dus daardoor is het al onmogelijk om alleen aan Nederlandse boeren extra eisen te stellen, die vervolgens door de markt betaald zouden moeten worden. Daarnaast heeft de EU een groot aantal

handelsakkoorden afgesloten met allerlei landen en groepen van landen. Deze akkoorden maken het mogelijk dat hier zonder belemmeringen voedsel op de markt kan komen dat aan veel lagere productiestandaarden hoeft te voldoen dan in Nederland geproduceerd voedsel. En de EU is nog steeds bezig met onderhandelingen over nog meer handelsakkoorden, zoals met Chili, Mexico en de Mercosur-landen. Op deze manier wordt de ongelijke concurrentiepositie voor Nederlandse boeren alleen maar verder versterkt.

Het huidige landbouwbeleid staat perspectief voor boeren in de weg

Het Ministerie van LNV is naarstig op zoek naar perspectief voor boeren in de uitwerking van alle beleidsopgaven op het terrein van klimaat, waterkwaliteit en natuur en biodiversiteit. Door dit beleid worden boeren opgezadeld met forse kostenstijgingen en daarnaast stevige aanslagen op het verdienvermogen. De vorige minister van LNV, Staghouwer, is bij deze zoektocht afgehaakt. Minister Adema hoopt dat het landbouwakkoord de redding kan brengen. De NAV is er van overtuigd dat het landbouwakkoord alleen een oplossing kan bieden wanneer de keuze wordt gemaakt om over te stappen van het huidige beleid ('de vrije markt kan alles wel oplossen') naar een markt- en prijsbeleid.

Uiteraard kan het helpen als boeren een eerlijke vergoeding krijgen voor de eco-systeemdiensten die ze verrichten. Die vergoedingen moeten dan ook meer zijn dan alleen kostendekkend om bij te kunnen dragen aan het verdienvermogen van boeren. En de keten kan een bijdrage leveren om

er voor te zorgen dat boeren ook daadwerkelijk beloond worden voor extra inspanningen voor meer duurzame producten. Maar voor een duurzaam perspectief moet juist de prijs van onze corebusiness (granen, aardappelen, enz.) kostendekkende prijzen opleveren. Het perspectief kan niet alleen van 'randzaken' komen.

En de overheid kan boeren helpen om over te schakelen naar 'kringlooplandbouw', hoewel de meeste boeren geen idee hebben wat dat dan is. En het is zeker geen concept met een verdienmodel. Dat eigen verdienmodel heeft de biologische landbouw wel, alleen is de ruimte in dat marktsegment uiterst beperkt.

Conclusie

Wanneer we van het op te stellen landbouwakkoord niet alleen verlangen dat het een oplossing biedt voor alle maatschappelijke uitdagingen waar de landbouw voor staat, maar ook verwachten dat het boeren een toekomstbestendig perspectief biedt, zal er voor herstel van markt- en prijsbeleid gekozen moeten worden. En dat kan natuurlijk niet in Nederland alleen, dit kan alleen in Europees verband. Dan kan de overheid zorgen voor een gelijk speelveld binnen en buiten Europa en kan de overheid zo nodig in de markt ingrijpen om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Inzet NAV bij het landbouwakkoord

De NAV is niet uitgenodigd om aan de Hoofdtafel mee te praten. We zijn wel tevreden dat de eerste opzet, met maar drie partijen die zouden tekenen en mochten meepraten, is veranderd. Er worden nu Sectortafels en een Brede Landbouwtafel ingericht en daarnaast werkgroepen om bepaalde thema's die over de sectoren heen spelen, op te pakken. De NAV neemt deel aan zowel de Brede Landbouwtafel als aan de Sectortafel Akkerbouw en Vollegrondsgroenten. Daar zal de NAV zich constructief opstellen en o.a. bovenstaande visie inbrengen. Bij de eerste bijeenkomst van de Brede Landbouwtafel bleek dat veel aanwezigen al pleitten voor een 'marktmeester'. Ook steeds meer organisaties en politieke partijen constateren dat de markt niet alle problemen kan oplossen. Het inzicht dat een geregleerde markt die mogelijkheid wel heeft, begint dus gehoor te vinden. **NAV**

De NAV wenst u een gezond en voorspoedig 2023!

Een nieuw jaar ligt voor ons, met naar wij hopen nieuwe kansen! Op de eerste plaats natuurlijk de teelt en de marktomstandigheden voor onze gewassen. Het afgelopen oogstjaar heeft maar

weer eens aangetoond dat het marktevenwicht erg kwetsbaar is. Een kleine opbrengstvermindering geeft meteen vanwege het inelastische karakter een behoorlijk prijseffect. Daarnaast is nog maar weer eens aangetoond dat de graanprijs de spil vormt in de akkerbouwmarkten. De resultante is dat onze akkerbouwproducten op dit moment gewild zijn! Dit staat in schril contrast met de sfeer die er rond overheidsplannen bestaat, waaruit de suggestie vloeit alsof we er 'niet toe doen' en onze vruchtbare akkers omgevormd zouden moeten worden naar natuur...

Na aanloopproblemen over de inrichting van de verschillende overlegtafels is er twee maanden na de aankondiging een voorzichtig begin gemaakt met overleggen om in Nederland tot een toekomstgericht landbouwakkoord te komen. Dit landbouwakkoord zou dan moeten passen binnen de wensen vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Maar zoals wel vaker buitelen in de wensgedachten de ideeën zo ver over elkaar heen dat de optelsom van alle wensdromen uitkomt op een oppervlakte van 1,8 keer Nederland! Om te voorkomen dat de akkerbouw ten onder gaat aan 'loven en bieden' om het binnen Nederland toch passend te maken hebben wij heldere uitgangspunten. Een nationaal akkoord moet toch in de eerste plaats passen binnen de internationale context van EU- en WTO-afspraken. En het belangrijkste uitgangspunt moet toch zijn dat akkerbouwers (en andere boeren) een voldoende financieel resultaat moeten kunnen behalen. Dan vloeien daar de

randvoorwaarden uit voort over beschikbaarheid van grond, het kunnen toepassen van gewasbescherming op welke wijze dan ook en het kunnen voeden van de bodem en planten. Een belangrijk instrument, dat geheel voortkomt uit het NAV gedachtengoed over 'managed trade', is dat er voor begeleiding van alle processen een 'marktmeester' nodig is. Dus er zal een weg terug moeten zijn naar landbouwbeleid in plaats van het net nieuwe GLB, dat is geënt op natuur- en klimaatbeleid. Deze veranderende grondhouding zegt nog niets over het eindresultaat; daar zullen we de komende weken en maanden hard aan moeten trekken! Indien de overheid werkelijk aan bovengenoemde plannen wil werken dan is er kans om niet alleen de huidige impasse over Nederlands stikstofbeleid op te lossen maar ook om het toekomstperspectief van de akkerbouw gezinsbedrijven te verbeteren. Ik wens u een in alle opzichten goed 2023!

Teun de Jong

Mestbeleid 2023, wat verandert er nu precies?

Het Nederlandse mestbeleid kenmerkte zich in 2022 ook weer als visieloos, achterhaald en te complex. Er werden weer doelen gesteld, regels gemaakt, veranderingen doorgevoerd en bovenal veel gepraat en overlegd. Uiteindelijk was ook in deze zaak Brussel weer de baas, en bleek Nederland zijn zaken niet goed op orde te hebben. Waardoor pas op het laatste moment belangrijke beslissingen genomen werden. Ondertussen zijn we aan de derde minister bezig in deze regeerperiode, wat ook niet meewerkte. We nemen u mee in de belangrijkste gebeurtenissen.

Visie Schouten: kringlooplandbouw en verplichte mestverwerking

Minister Schouten vond dat de Nederlandse landbouw moet omschakelen naar kringlooplandbouw, waarin duurzame bodems centraal staan. De druk op klimaat, natuur en grond is te hoog en gaat ten koste van de biodiversiteit. Als NAV pleiten we al langer om de term 'kringloop' te definiëren, daar de meeste Nederlandse producten binnen een straal van 750 km afgezet worden. Een verdienmodel voor de gehele sector zou eerst gewaarborgd moeten worden, maar ook daar ontbreekt het aan. Nederland is inmiddels toonaangevend in distributie van meststromen. Logisch, omdat veehouderij- en akkerbouwgebieden op de meeste plaatsen ver uit elkaar liggen. Alles is afgestemd op het toepassen van die meststromen op het juiste tijdstip, onder de beste omstandigheden. Planning, afspraken en ruimte zijn daarbij sleutelwoorden. Maar in dit gehele proces dat bol staat van administratie en regelgeving, controles, etc. gaat ook veel mis. Teveel, vond de minister. Het moet daarom simpeler, met duidelijke afspraken tussen producent en afnemer. Als NAV staan we daar zeker voor open, mits dit voor beide partijen voordelen biedt, en niet alleen qua mest. Zo zou het terugleveren van bijvoorbeeld granen en stro of hooi, wat weer terugkomt in vaste mest, ook vereenvoudigd moeten worden. Dit zijn heldere kringloopafspraken tussen veehouders en

akkerbouwers die zonder administratieve rompslomp mogelijk zouden moeten zijn. Hierin blijft de deur dicht. Alle aanvoer moet tot de laatste kuub in beeld blijven, maar als men de afvoer in beeld gaat brengen gaat het mis. De NAV is daarom in principe voor een systeem waarbij aan- en afvoer beiden worden meegenomen.

Zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Per 1-1-2023 gaat het Zevende Actieprogramma Nitraatrichtlijn in. De nitraatrichtlijn heeft als doel waterverontreiniging die wordt veroorzaakt door agrarische bronnen te voorkomen. De weg er naartoe was lang, evenals de gesprekken en bijeenkomsten die gevoerd zijn. Het begin was goed en waar ook echt de verandering in lag was dat de beleidsmedewerkers meer dan voorheen open stonden voor input vanuit de sector. Door het hele land werden bijeenkomsten gevoerd waar ketenpartijen uitgenodigd waren. Dit resulteerde in vruchtbare gesprekken, waarin ook duidelijke problemen naar voren kwamen. Grote misser was dat alleen de agrarische sector weer naar voren kwam als grootste vervuiler van het oppervlakte- en grondwater. Op ruim 700 plaatsen in Nederland wordt de stikstofconcentratie maandelijks gemeten en op een dikke 20 plaatsen voldoet de norm niet. Gaan we verder kijken naar die 20 locaties, dan valt op dat er weinig intensieve landbouwgebieden tussen staan. Natuur, RWZI's (rioolwaterzuiveringsinstallaties), boezembodems en instroom uit buitenland zijn de voornaamste boosdoeners. Normen mogen worden aangepast door de waterschappen als bekend is dat deze niet gehaald kunnen worden door bijvoorbeeld kweldruk. Helaas is dit nog niet overal het geval. En dus gaat men met verkeerde cijfers en doelen naar Brussel. Wat in dit actieprogramma wel duidelijk gesplitst wordt, zijn de grondsoorten. Op zand speelt uitspoeling een grotere rol dan op klei, al moet opgemerkt worden dat er op zandgebieden ook grote uitzonderingen zijn. Grootste invloed hierop hebben waterstand en bodemgebruik (in- of extensief). Dat nu in de eerste

plaats het mestbeleid wordt aangescherpt per regio waar de problemen plaatsvinden is positief. Echter, ook daar mag de huidige goede landbouwpraktijk niet bestraft worden door piekbelasting door enkelen. De bufferstroken gelden in 2023 in het GLB en worden in 2024 wettelijk verplicht. Per waterschap kunt u straks zien wat waar verplicht is. De NAV vindt dat bufferstroken niet zonder vergoeding opgelegd kunnen worden. En dat deze vergoeding vanuit de Nitraatrichtlijn bekostigd zou moeten worden en niet vanuit het GLB. De verplichte teeltrotatie op zand is ook een feit. Met de huidige graanprijzen lijkt het ook voor het zand nu lucratief om het generieke beleid te volgen. Voor de intensieve bedrijven met veel huurgrond biedt de Maatwerkpaakpak een mogelijke oplossing. Ook hier zijn we als NAV actief mee bezig geweest. De laatste vraagstukken hierover worden inmiddels afgerond.

Gecombineerde fosfaat-indicator

Een ander heikel punt binnen het mestbeleid is de gecombineerde fosfaat-indicator. Al enkele jaren wil men de bodemvoorraad van fosfaat op lange en korte termijn beter in beeld brengen. Een goed streven in den beginne. Vanuit de oude PW meetmethode waren de mogelijkheden beperkt. Ook waren er soms grote verschillen tussen de laboratoria. Op advies heeft men daarom overgenomen vanaf nu te gaan monstern op P-AL en P-PAE, dus op lange termijn (PAL) beschikbaar en op korte termijn (P-PAE) beschikbaar. Uitgangspunt was altijd dat de overgang neutraal zou verlopen. Door enkelen werd al wel in het beginstadium opgemerkt dat op bepaalde kalkhoudende gronden de norm er wel eens op achteruit zou kunnen gaan. Dit bleek ook het geval. Na de eerste analyses en berekeningen door o.a. externe adviesbureaus werd al snel aan de alarmbel getrokken. Regionaal 10 tot 20 procent verlies van gebruiksruimte. In een tijd waarin de fosfaatbemesting al zo zwaar onder druk staat een onacceptabel verlies. Minister Schouten werd op de hoogte gebracht en die vroeg de CDM (Commissie Deskundigen Mest) om advies.

lees verder op pagina 4

Terugblikken en vooruit kijken: 2022 en 2023

Boerenprotest in Stroe, juni 2022

Zo rond de jaarwisseling kijkt het NAV-bestuur terug op wat er wel en niet bereikt is in het afgelopen jaar en bepalen we wat de belangrijkste inzet wordt in het nieuwe jaar. Het jaar 2022 was een roerig jaar. Het begon met het aantreden van het nieuwe kabinet, maar inmiddels zijn we al aan de derde minister van LNV in één jaar. En het jaar stond natuurlijk in het teken van zowel de oorlog in Oekraïne als van hernieuwde, hevige boerenprotesten, die begonnen met het beruchte stikstofkaartje en het ontbrekende perspectief. Dat laatste leidde in juni tot een nooit eerder vertoond massaal protest van 60.000 boeren in Stroe. Hoewel de stikstofproblematiek de akkerbouw minder direct raakt, heeft ook de NAV zich op die grote demonstratie uitgesproken tegen het beleid. Rond die tijd zijn de grote acht belangenbehartigers van professionele boerenbedrijven, inclusief de NAV, zich gaan verenigen in de G8. In juli werd Remkes benoemd als 'gespreksleider' om de relatie tussen boeren en overheid te herstellen. De G8 heeft gezamenlijk een gesprek gevoerd met Remkes en het kabinet. De NAV is tevreden dat een aantal van haar punten is overgenomen door Remkes en daarna door het kabinet. Ook na het verschijnen van het rapport van Remkes heeft de G8 gezamenlijk deelgenomen aan het Catshuis-ontbijt met premier Rutte en de ministers Adema en Van der Wal. Het blijft zaak om ons als boeren niet tegen elkaar uit te laten spelen. De NAV trekt binnen de G8 vooral intensief op met de andere vakbonden.

Landbouwakkoord

Eén van de aanbevelingen van Remkes was om te komen tot een langjarig landbouwakkoord. De NAV pleit hier al jaren voor. We zijn tevreden met de bijgestelde opzet (zie p.1). Onze inbreng richt zich vooral op het opnieuw invoeren van markt- en prijsbeleid, op behoud van voldoende grond voor de akkerbouw en op werkbare regels, uitgaand van sturen op doelen. Daarbij zullen wij ons vooral richten op het tegengaan van brede overgangszones langs Natura2000 gebieden, omdat de akkerbouw daar zwaar door getroffen wordt. Wij zien ons gesteund door de Tweede Kamer, die de door Remkes voorgestelde zonering wil tegenhouden met een aangenomen motie.

In 2022 heeft de NAV een werkgroep Markt- en prijsbeleid opgericht. Deze zal met concrete voorstellen komen richting het landbouwakkoord.

In diverse provincies is er een start gemaakt met de uitvoering van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG); waar mogelijk is de NAV aangehaakt om ook daar de belangen van de akkerbouw te verdedigen.

Nieuwe wetgeving: GLB en 7^e Actieprogramma

De NAV heeft heel veel tijd gestoken in onderhandelingen over het nieuwe GLB en het 7^e Actieprogramma. In oktober 2021 hadden we al de noodklok geluid voor de akkerbouw en hierop hebben we verder geborduurd in 2022. Vooral de deelname aan het GLB en de mogelijkheden voor akkerbouwers om deel te nemen aan de ecoregeling waren in eerste instantie veel te beperkt. En hoewel de NAV voorstander is van het inkomen uit de markt halen, zien we het GLB als noodzakelijk zolang er geen markt- en prijsbeleid wordt ingevoerd. We hebben ons daarom toch volop ingezet voor akkerbouwers in het GLB. Wat we hebben bereikt is een andere weging voor deelname aan de ecoregeling. Hiermee wordt het ook voor akkerbouwers beter mogelijk om deel te nemen, maar in de ecoregeling zijn er dan weer erg weinig mogelijkheden voor akkerbouw. Hierover zijn we volop in gesprek met het ministerie en met de minister. We gaan er van uit dat een aantal zaken in 2024 wordt toegevoegd. Vanwege de zeer late wetgeving zal er in 2023 vooral adviserend worden opgetreden door de overheid. De NAV zal dit nauwlettend in de gaten houden.

Het 7^e Actieprogramma is ook dermate laat heldder geworden, dat een aantal maatregelen pas in 2024 ingaat. De NAV heeft deel uitgemaakt van het consortium wat de Maatwerkaanpak heeft ontwikkeld. Los van het feit of dit uiteindelijk voor veel boeren het verschil maakt, was het een goede start van gezamenlijk met de overheid zoeken naar doelsturing i.p.v. opleggen van maatregelen.

Producentenorganisatie Eiwitboeren van Nederland opgericht

Een mijlpaal in 2022 was het oprichten van de Producentenorganisatie (PO) Eiwitboeren van Nederland. In navolging van de PO die we eerder voor consumptieaardappelen hebben opgericht, de POC. Bij de oprichting in mei 2022 waren er 29 boeren lid van de PO Eiwitboeren en inmiddels neemt het aantal aardig toe. Doel is om de teelt van eiwitgewassen voor humane consumptie rendabel te maken. Producentenorganisaties in de landbouw hebben een aantal mogelijkheden om de markt te beïnvloeden en met afnemers te onderhandelen die anderen niet hebben

zonder problemen met het mededingingsrecht. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) heeft in 2022 een leidraad geschreven wat er mag in de landbouw. De NAV is het met een aantal dingen niet eens en heeft dat aangekaart. Beide PO's gaan een aantal scenario's voorleggen aan de Europese Commissie voor goedkeuring.

Ondertekenen van de oprichtingsakte van de PO Eiwitboeren van Nederland door Henk Janknegt en André Jurius.

Handelsverdragen

Ook in 2022 heeft de NAV deelgenomen aan de 'Landbouwcoalitie voor rechtvaardige handel'. Die coalitie heeft hard gelobbyd om landbouw uit de vrijhandelsverdragen te halen. Helaas heeft een motie van die strekking het net niet gehaald in de Tweede Kamer. In ieder geval krijgen we steeds meer aandacht voor ons punt, dat landbouw in vrijhandelsverdragen wordt uitgeruild tegen andere sectoren en dat de verduurzaming in Nederland en Europa door deze verdragen wordt belemmerd omdat er een ongelijk speelveld is met buiten Europa. Immers, er worden tot nu toe geen eisen gesteld aan de manier van produceren van geïmporteerd product van buiten Europa. De Europese commissie is inmiddels wel aan het onderzoeken hoe toch eisen aan de productiewijze kunnen worden gesteld zonder in strijd met de WTO regels te handelen.

Speerpunten 2023

Speerpunt van de NAV blijft een goed verdienvermogen voor akkerbouwers, een maatschappelijk én economisch duurzame akkerbouw. De NAV richt zich daarbij in 2023 vooral op het landbouwakkoord, mét daarin markt- en prijsbeleid. Wij willen in 2023 een helder perspectief voor de akkerbouw voor de komende decennia. Aan alle werkgroepen wordt gevraagd hierin mee te denken.

Naast het landbouwakkoord willen wij uitbreiding van de mogelijkheden voor akkerbouwers in de ecoregeling van het nieuwe GLB bewerkstelligen. Uiteraard blijven wij ons inzetten voor behoud van een voldoende breed middelenpakket gewasbescherming en voor een werkbaar mestbeleid.

Over alle dossiers heen, vindt de NAV het belangrijk dat er meer inhoudelijke kennis komt bij beleidsmakers. Opleggen van maatregelen moet vervangen worden door sturen op doelen, maar we merken dat dit moeizaam gaat. Waar wij ons aan ergeren, is dat er steeds meer kalenderlandbouw wordt ingesteld. Juist nu het klimaat grilliger wordt en wij als akkerbouwers juist flexibeler moeten zijn, legt de overheid alles vast met kalenderdata. Daar zullen wij ons tegen blijven verzetten! **NAV**

En wat deed de NAV nog meer in december?

- De NAV heeft zitting in de benoemingscommissie voor een nieuwe voorzitter van de BO Akkerbouw.
- De NAV overlegt wekelijks met ambtenaren van LNV over het GLB. Daarin proberen wij nieuwe zaken in de ecoregeling te krijgen en geven we input om de online tool te verbeteren.
- De NAV heeft deelgenomen aan gesprekken over de toekomst van de landbouw in Friesland en Groningen.
- De werkgroepen Klimaat, Pootaardappelen, Zetmeelaardappelen en Consumptieaardappelen zijn bij elkaar geweest. De aardappelwerkgroepen hebben de kostprijzen berekend (www.nav.nl/bereken-je-kostprijs/).
- De NAV heeft deelgenomen aan een bijeenkomst van de Brede Landbouwtafel voor het landbouwakkoord.
- De NAV heeft deelgenomen aan diverse bijeenkomsten met als onderwerp omgaan met en tegen gaan van verzilting in de akkerbouw. Er was een bijeenkomst van diverse projecten bij SPNA in Groningen en de NAV zit in de klankbordgroep van het project Zoetwaterboeren in Noord-Holland. Door het bundelen van kennis en informatie wordt sneller vooruitgang geboekt en minder dubbel gedaan.
- De werkgroep Markt- en prijsbeleid is bijeen geweest en werkt aan voorstellen voor het landbouwakkoord.
- De NAV heeft deelgenomen aan een bijeenkomst die was georganiseerd door het Zeeuws Landbouwcollectief. **NAV**

vervolg van pagina 2 Mestbeleid 2023, wat verandert er nu precies?

Die antwoordde dat op jonge zeekei de fosfaat-beschikbaarheid hoger is dan eerst werd bemonsterd met PW, dus dat een lagere gift geen grote gevolgen zou hebben op de opbrengst. Vanuit de BO werd een project gestart om de gevolgen van mindere P-aanvoer op klei in beeld te brengen. Dit project is dit najaar afgerond. Aanbevolen wordt om de huidige opzet van de fosfaat-indicator en de consequenties voor de hoogte van de P-gebruiksnorm kritisch te evalueren en zo nodig te herzien. Als de introductie van de indicator leidt tot een verlaging van de P-gebruiksnorm, is het van belang dat dit het geval is op gronden met een hoog risico van P-emissie en niet op gronden met een laag risico van P-emissie, zoals de kalkrijke kleigronden. De NAV blijft pleiten voor een neutrale overgang, dus zo nodig het bijstellen van de fosfaat-klassen.

Al met al veel veranderingen de komende jaren. De NAV blijft zich ook op dit dossier inzetten voor werkbare regelgeving. **NAV**

ALV en Jaarcongres 'Perspectief voor de akkerbouw'

In de eerste helft van februari organiseert de NAV haar Algemene Ledenvergadering en Jaarcongres. We zijn verheugd dat dit weer kan, na twee coronajaren! Het Jaarcongres heeft als onderwerp 'Perspectief voor de akkerbouw'. Nadere informatie volgt zo spoedig mogelijk, dus houdt uw mailbox in de gaten! **NAV**

Foto voorpagina: Aleid Dik

Kostprijs consumptie- aardappelen stijgt verder door

De Werkgroep Consumptie Aardappelen (WCA) van de NAV heeft weer een inschatting gemaakt van de kostprijs voor komend seizoen (2023). Voor het lopende seizoen (oogst 2022) hebben aardappeltelers al te maken gehad met een flinke kostenstijging. De WCA berekent dat die kosten voor het komende seizoen verder doorstijgen. De berekeningen van de WCA komen bijvoorbeeld voor klei leveren af-land op 20,7 cent/kg (2022: 16,1 cent) en voor leveren uit de schuur week 17 op 27,4 cent/kg (2022: 23,7 cent). Voor tafelaardappelen ligt de prijs bij gelijke opbrengst 2,5 - 3 ct/kg hoger.

De eerste signalen zijn dat de fritesindustrie met forse verhogingen van de contractprijzen komt. De berekeningen van de WCA tonen aan dat die ook meer dan nodig zijn. De nu bekende prijzen zijn niet of nauwelijks voldoende om een kostendekkende teelt te realiseren. Het zal sterk afhangen van de verdere voorwaarden of fritesaardappelen op contract voor de teler aantrekkelijk zal zijn.

De berekening is te vinden op www.nav.nl/bereken-je-kostprijs/. **NAV**

Agenda

13 jan 2023	Werkgroep Duurzaamheid
16 jan 2023	Werkgroep Gewasbescherming
17 jan 2023	Werkgroep Granen
18 jan 2023	Regioavond Noord-Holland, Bij de burens, Wieringermeer, 20 uur
19-21 jan 2023	Grüne Woche, Berlijn
25 jan 2023	Bestuursvergadering

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2024 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2024 is de contributie € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier.

Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Kees van Dijk
0167 - 502 211

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 3 februari.